

Ensidighet kan vara en stor risk

► Nedan presenteras en checklista som underlättar granskningen av företagets riskbenägenhet och sårbarhet till följd av ensidighet. Ett företag som fungerar ensidigt har ”endast ägg av samma slag och alla är placerade i samma korg”. Om risken besannas och en olycka inträffar kan ett företag som fungerar ensidigt hamna i svårigheter.

Hur identifierar du ensidighet?

Du kan bedöma företagets ensidighet genom att studera frågorna nedan och för varje fråga sätta ett kryss i enlighet med situationen i ditt företag

Ensidighet	Ja	Nej	Eventuell följd
1. Fattas beslut som är viktiga för företaget av endast en person?	☐	☐	Om denna person försvinner förlamas beslutsprocessen i företaget.
2. Svarar den största kunden för mer än 30 % av omsättningen?	☐	☐	Om företaget förlorar sin största kund innebär detta direkt ett stort avbräck.
3. Är det någon av nyckelpersonerna som besitter sådana kunskaper eller färdigheter som ingen annan har?	☐	☐	Om företaget går miste om denna person förlamas någon av företagets funktioner.
4. Utgör det främmande kapitalet mer än 50 % av hela kapitalet?	☐	☐	Företagets förmåga att bära risker är svag och företaget är känsligt t.ex. för fluktuationer i räntenivån.
5. Förvaras data som är viktiga för företaget på endast en plats?	☐	☐	En skada eller stöld förlamar företagets verksamhet åtminstone temporärt.
6. Domineras företagets verksamhet av en enskild produkt eller tjänst?	☐	☐	Om efterfrågan på huvudprodukten sjunker ökar företagets sårbarhet.
7. Anskaffas huvuddelen av produkterna eller tjänsterna från en enda leverantör eller underleverantör?	☐	☐	Företaget är beroende av leverantören och de risker denna leverantör är utsatt för.
8. Anskaffas huvuddelen av råmaterialet från en enda leverantör?	☐	☐	Företaget är beroende av leverantören och de risker denna leverantör är utsatt för.
9. Är alla lager placerade i ett och samma utrymme?	☐	☐	Företaget kan förlora hela lagret på en enda gång.
10. Använder företaget endast en distributionsled?	☐	☐	Beslut om en ny distributionsled tar tid och medför extra kostnader.
11. Är företagets export koncentrerad till ett enda land?	☐	☐	Sårbarheten ökar. Företaget är beroende av ett enda exportland.
12. Används i huvudsak endast en maskin i produktionen?	☐	☐	Om företaget förlorar maskinen eller om maskinen är obrukbar under en lång tid innebär detta avbrott i produktionen.

Ensidighet**Ja****Nej****Eventuell följd**

13. Är en stor del av de anställda lika gamla?

Alla anställda går i pension vid samma tid.

14. På vilket annat sätt verkar företaget ensidigt? Beskriv situationen!

Ja**Nej**

Antal svar

Tolkning av resultaten

Med ovanstående svar har du bedömt karaktären av ensidighet hos ditt företag. Ju fler "Ja"-svar du gett, desto större anledning har du att eftersträva en större mångsidighet. Ett "Ja"-svar anger en riskbenägenhet i ett visst område, men svaren antyder nödvändigtvis inte samma angelägenhetsgrad. Varje "Ja"-svar innebär dock ett möjligt hot. Det är alltså skäl att noga undersöka bakgrunden till och följd effekterna av ja-svaren.

Vad bör du göra?

Det kan vara svårt eller t.o.m. omöjligt att eliminera ensidighet i ett företag. Företaget bör tänka ut vilka medel det finns för att minska de risker som är förknippade med ensidigheten. Riskerna kan ofta avvärras med hjälp av traditionella riskhanteringsmetoder.

Tillämpa gamla beprövade medel och ta fram nya, kanske åtgärder som är ändamålsenliga endast i ditt företag. Nedan några tips:

- Planera sätt att sprida kunskaper och färdigheter!
- Kan kundsammansättningen ändras och breddas?
- Även en bra produkt föråldras. Ett framgångsrikt företag håller sig up-to-date genom att ständigt utveckla nya produkter.
- Fungerande reservsystem gynnar alltid företagets riskhantering!
- Risker kan överföras t.ex. genom avtal. Risker förknippade med underleverantörsförhållanden kan kontrolleras genom en fungerande avtalspolitik.

Författare: Janne Engblom, Arto Suominen och Sanna-Mari Krappe, Tukkk. Copyright © 2002 VTT. Verktogsserien har huvudsakligen finansierats av Europeiska socialfonden och social- och hälsoministeriets arbetarskyddsavdelning samt Arbetarskyddsfonden. Version 1.0. 7.5.2002. Fil: kor-iii-ensidighet.doc. Översättning: Berg Translations.

Kom ihåg att beslut om riskhantering alltid gäller från fall till fall!